

Elena NISTREANU

Mihail Muntean.

Ascensiune și reîntoarcere

E.N. – drd., lector asistent universitar la Catedra canto academic, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău. Profesor de canto în Liceul Teatral orășenesc, Chișinău.

Mihail Muntean este un nume notoriu pentru arta lirică națională. Tenor lirico-dramatic cu un diapazon larg și o voce catifelată, Mihail Muntean este cunoscut de melomanii din Moldova, dar și de ascultătorii exigenți din alte țări. Publicul din diverse colțuri ale lumii apreciază personalitatea artistului, profunzimea și suplețea interpretărilor sale.

Pe parcursul carierei, Mihail Muntean devine familiar mai întâi în mediul meloman autohton, susținând spectacole la Edineț, Bălți, Râbnița, Bender și alte localități. Apoi se remarcă în țările vecine, cucerind publicul prin personalitatea vocii sale în Ucraina (Cernăuți, Odesa, Donețk), România (București, Iași, Timișoara, Cluj, Craiova, Constanța), Rusia (Moscova, Sankt Petersburg, Permi, Kazani, Murmansk, Arhanghelsk). În sfârșit, evoluează pe cele mai prestigioase scene din Anglia, Italia, Spania, Portugalia, Ungaria, Germania, Austria, Elveția, Olanda, Viena, SUA.

Născut la 15 august 1943 în satul Criva, jud. Hotin (azi raionul Briceni), își începe formarea muzicală sub influența părinților, cu o sensibilitate deosebită pentru acest domeniu artistic, – Elizaveta și Ion Muntean.

La 17 ani este admis la Conservatorul din Chișinău, la clasa de canto academic a profesorului S. Oskolkov. Inițial, vocea proaspătului student a fost apreciată în mod eronat ca fiind bariton. Destinul intervine apoi cu alte surprize: este înrolat în armată. Între timp, S. Oskolkov părăsește Moldova. La Conservatorul din Chișinău este angajat marele cântăreț și dascăl Nicolae Diducenco, care constată că Mihail

are voce de tenor lirico-dramatic, fapt ce a schimbat cardinal itinerarul său artistic. În urma studiilor muzicale perseverente, M. Muntean absolvă cu brio Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” și este angajat ca solist la Teatrul de Operă și Balet din Moldova.

Din acest moment, începe să caute insistent o cale artistică proprie. Mihail Muntean muncește asiduu, reușind în doar șase stagioni teatrale să interpreteze douăsprezece roluri centrale dintre cele mai complicate. La 3 februarie 1972, debutează cu succes în postura lui Cavaradossi din opera *Tosca* de G. Puccini (regie – Eugen Platon). Parniki, Kuzminov, Boxan, Alexandrov sunt doar câteva nume dintre primii lui parteneri de scenă. Aprecierile elogioase ale publicului nu au întârziat să vină.

După un debut de succes, personajele principale interpretate de M. Muntean, printre care Faust din opera omonimă de Ch. Gounod (8 aprilie 1972, sub bagheta lui I. Alterman), unde cântă alături de Erofeeva, Kurin, Pavlusenko și alții, au fost primite de publicul meloman cu entuziasm. El asimilează cu măiestrie polivalența stilistică și emoțională a secvențelor solistice din operele lui P. Ceikovski, S. Rahmaninov, N. Rimski-Korsakov, G. Puccini și G. Verdi, T. Hrennikov și Gh. Neaga.

După un debut de succes, personajele principale interpretate de M. Muntean, printre care Faust din opera omonimă de Ch. Gounod (8 aprilie 1972, sub bagheta lui I. Alterman), unde cântă alături de Erofeeva, Kurin, Pavlusenko și alții, au fost primite de publicul meloman cu entuziasm. El asimilează cu măiestrie polivalența stilistică și emoțională a secvențelor solistice din operele lui P. Ceikovski, S. Rahmaninov, N. Rimski-Korsakov, G. Puccini și G. Verdi, T. Hrennikov și Gh. Neaga.

Sunt memorabile interpretările: Lenski din *Evgheni Oneghin* (11 februarie 1973, dirijor D. Goia), tânărul țigan din opera lui S. Rahmaninov *Aleko* (6 aprilie 1973), împărțind scena cu artiști notorii ca: M. Bieșu, T. Alioșina, Șevcenko, Burghiu, Raisov. Anul 1974 a fost deosebit de prolific, artistul jucând patru roluri în premieră: Kote din opera *Keto și Kote* de V. Dolidze (3 ianuarie, dirijor L. Hudolei), Șuțache din opera *Glira* de Gh. Neaga (26 aprilie, dirijor D. Goia), Alfredo din opera *Traviata* de G. Verdi (29 aprilie, dirijor D. Goia), Iuri din opera *Vrăjitoarea* de P. Ceikovski (16 iulie, dirijor A. Mocealov). În distribuție: Motinov, Eșanu, Mihailova, Savițcaia, Bașkatov, Gheil, Kuzminov și alții.

În seara de 9 martie 1975, M. Muntean se transpune în rolul lui Pinkerton din opera *Madame Butterfly* de G. Puccini sub bagheta lui A. Mocialov, la 16 octombrie, în premieră, în cel al lui Pollion din *Norma* de V. Bellini. La 12 decembrie 1976, devine Lâkov din opera *Mireasa Țarului* de N. Rimskii-Korsakov sub conducerea aceluiași A. Mocialov, iar în 1977 – Antonov din *În furtună* de T. Hrennikov (22 aprilie, dirijor A. Mocialov) și Manrico din *Trubadur* de G. Verdi (27 aprilie, dirijor L. Gavrilov).

Sfârșitul stagiunii teatrale din 1977 a coincis cu un eveniment important în viața lui artistică. Este ales prin concurs pentru prestigioasa stagiere la tea-

trul milanez *La Scala*. Acolo a avut fericita ocazie să se întâlnească cu monștrii sacri ai muzicii de operă P. Domingo, L. Pavarotti, M. Frini, J. Carreras, M. Caballe, E. Obrazțova, E. Nesterenko. A studiat cu celebra cântăreață Gina Cigna, care l-a ajutat să-și dezvăluie plenar capacitățile vocale. La aceasta a contribuit considerabil și renumitul maestru de concert Renato Pastorino. În plus, M. Muntean a învățat limba italiană, inestimabilă în activitatea sa de solist, pedagog și regizor. Își perfecționează măiestria și în concerte susținute la Milano, Roma, Parma. Tot atunci cântă într-un loc sfânt pentru orice vocalist și anume în casa-muzeu a marelui compozitor G. Verdi. Pentru participare la acest concert comemorativ i se acordă Medalia de Onoare „Giuseppe Verdi”.

Anii '70-'80 marchează o nouă etapă în viața artistului, una de maturitate creativă și de consolidare a carierei artistice. Ascensiunea rapidă a maestrului se remarcă în stagiunea teatrală din 1979, când interpretează 3 roluri complet diferite: prințul Calaff din opera *Turandot* de G. Puccini (29 aprilie, dirijor A. Mocialov), Jose din opera *Carmen* de J. Bizet, (25 mai, Teatrul din Jitomir, dirijor I. Alterman) și cavalerul Vodemon din opera *Iolanta* de P. Ceaikovski (15 decembrie, dirijor A. Gherșfeld).

Cu prilejul inaugurării noului edificiu al Teatrului de Operă și Balet din Chișinău a fost prezentată în premieră opera *Serghei Lazo* de D. Gherșfeld (12 octombrie 1980, dirijor A. Mocialov), în care M. Muntean este desemnat în rolul principal. Această creație a văzut lumina rampei și la Teatrul „Bolșoi” din Moscova, ocazie pentru „Muzikalnaia jizni” să scrie într-o ediție din 1981: „Evoluarea lui Mihail Muntean se cuvine menționată aparte. Artistul s-a familiarizat cu rolul Serghei Lazo într-atât încât creează chipul cu o rară veridicitate.”¹ [p. 16].

În seara de 28 noiembrie 1981, realizează un Don Alvaro unic după opera lui G. Verdi *Forța destinului*, dirijată de A. Samoilă și prezentată ulterior pe scena Teatrului „Bolșoi”. În 1983, aceeași revistă, „Muzikalnaia jizni”, remarcă: „Rolul Alvaro relevă într-o măsură deplină cele mai bogate posibilități vocale ale lui M. Muntean. Aici totul este bine gândit, totul se potrivește de minune.”² [p. 16].

La 12 octombrie 1982, sub bagheta aceluiași dirijor, pe scena Teatrului din Donețk, tenorul îl înfățișează pe Radames din opera *Aida* de G. Verdi, formând un ansamblu de excepție cu M. Bieșu, T. Alioșina, V. Bașkatov.

În următorii cinci ani, în palmaresul său apare câte un nou rol: Gherman din *Dama de pică* de P. Ceaikovski (26 aprilie 1983), Maurizio din *Adriana Lecouvreur* de F. Cilea (5 mai 1984), Don Carlos din opera omonimă de G. Verdi (29 decembrie 1985), Canio din *Paiate* de R. Leoncavallo (24 mai 1986) și Riccardo din *Bal mascat* de G. Verdi (28 aprilie 1987), sub bagheta lui A. Samoilă, cu excepția operei *Paiate*, dirijată de L. Gavrilov. Maturitatea artistică a interpretului este marcată de varietatea repertoriului de opere, a ariei de turnee

teatrale și concertistice, de intensă activitate pedagogică, iar în ultimii 10 ani și de activitatea de regizor al Teatrului Național de Operă. În această calitate lucrează la trei spectacole: *Paițe*, *Bal mascat*, *Turandot*, ultimul regizat în Japonia.

La 29 aprilie 1990, M. Muntean interpretează în premieră rolul *Petru Rareș* din opera omonimă de E. Caudella, sub bagheta lui A. Mocialov, iar peste patru ani, cel al lui Izmail din *Nabucco* de G. Verdi (9 aprilie, București) și al lui Samson din opera lui C. Saint Sans *Samson și Dalila* (6 iulie, București). Ultimul rol care a intrat în impresionantul său palmares a fost *Otello* de G. Verdi (19 iunie, dirijor G. V. Dumănescu).

Un domeniu preferat al artistului Mihail Muntean este cel didactic, în care activează ca profesor universitar, șef al Catedrei canto academic și măiestrie de operă. Absolvenții lui M. Muntean sunt soliști la Viena – Ina Losi, la București – Ala Cheptine, la Sankt Petersburg – Metodie Bujor, în Italia – Marcel Furnică, la Chișinău – Iurie Gâscă, Igor Macarenco, Rodica Picireanu, Robert Hvalov.

Personalitatea remarcabilului tenor și activitatea lui esențial bivalentă reprezintă un fenomen unic în cultura muzicală a Republicii Moldova, artistul rămânând, cu vasta experiență internațională – numele lui Mihail Muntean a intrat în culegerile britanice ale personalităților mondiale –, să cultive talentele de la baștină. Astfel, M. Muntean devine un dascăl înțelept – un mentor pentru învățământul nostru artistic – care nu a ezitat să se consacre educației naționale, formând și promovând artiști autohtoni.

Note

¹ G. Ludman, *Mihail Muntean*, Editura Timpul, Chișinău, 1986, p. 16.

² *Ibidem*.

Bibliografie

1. J. Bobescu, *La pupitrul operei*, București, 1964, p. 213.
2. T. Burada, *Istoria teatrului în Moldova*, București, 1975, p. 155.
3. L. Cemortan, *Teatrul și dramaturgia națională din Republica Moldova în perioada deceniilor 1920-1970*, Chișinău, 1983, p. 278.
4. A. Dănilă, *Opera basarabeană*, Editura Enciclopedică „Gh. Asachi”, Chișinău, 1995, p. 128.
5. M. Muntean, *Piese din repertoriu*, Chișinău, 2005, p. 194.
6. T. Muzăca, *Portret de creație – Mihail Muntean // „Arta și educația artistică”, nr. 2-3, Bălți, 2008, p. 142-148.*
7. А. Каплан, *Жизнь в музыкальном театре*, Ленинград, 1969, с. 108.
8. *Музыкальная культура советской Молдавии // Сборник публикаций*, Москва, 1965.
9. Д. Прилепов, *Молдавский театр*, Москва, 1967, с. 156.
10. З. Столяр, *Люди и время. Композиторы-евреи в музыкальной культуре Молдовы. 30-е-80-е годы XX в.*, American Jewish Joint Distribution Committee, 2003, p. 272.
11. *Arhiva personală a tenorului M. Muntean.*